

บันทึก

เรื่อง การออกประกาศรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒
(มาตรา ๙ มาตรา ๓๓ (๓) และมาตรา ๓๙ (๑๖))

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ สร.๐๔๐๓/๑๖๐๔๒ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นตามความประสงค์ของกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการออกประกาศรัฐมนตรีโดยอาศัยบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีข้อเท็จจริงว่า ขณะนี้มีโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเมล็ดพืชหรือหัวพืช (ทำมันสำหรับหลังเม็ด) ได้ทำการผลิตมันสำหรับหลังเม็ดมีคุณภาพที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้นว่ามีการเจือวัตถุดิบ เช่นดินทรายลงไป เพื่อให้มีน้ำหนักมากขึ้น หรือมีความชื้นมาก เหล่านี้เป็นต้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวขาดความเชื่อถือในต่างประเทศอันเป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่ามาตรการที่จะบังคับโรงงานให้ปฏิบัติโดยอาศัยบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ นั้น น่าจะดำเนินการได้ ดังนี้

๑. สำหรับโรงงานที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยายใหม่ สมควรออกเป็นประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๓ (๓) หรือกำหนดเป็นเงื่อนไขก่อนออกใบอนุญาตตั้งหรือขยายตามมาตรา ๙ ได้เลยทีเดียว หรือออกเป็นประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๓ (๓) ก่อนแล้วจึงค่อยกำหนดเป็นเงื่อนไขตามมาตรา ๙

๒. สำหรับโรงงานที่ได้รับอนุญาตอยู่แล้ว สมควรออกเป็นประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๓ (๓) ก่อนแล้วจึงค่อยออกเป็นประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๙ (๑๖) หรือออกเป็นประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๙ (๑๖) ได้เลยทีเดียว ทั้งนี้ เพื่อให้มีผลบังคับในการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามมาตรา ๑๗ สำหรับโรงงานเหล่านี้

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการออกประกาศรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นว่าอย่างใดจะเป็นการถูกต้องและจะทำได้เพียงใดหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาในเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นว่า การออกประกาศรัฐมนตรีเพื่อควบคุมโรงงานเกี่ยวกับการกำหนดชนิดหรือคุณภาพของสินค้าจะกระทำได้อีกเฉพาะโรงงานที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยายใหม่เท่านั้น โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๓ (๓)^๑

^๑ มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดจำนวนโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิด ที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยายหรือที่จะไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง

ส่วนการกำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๙^๒ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของ ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายนั้นจะต้องเป็นเงื่อนไขที่ไม่เกี่ยวกับการประกาศ กำหนดชนิดหรือคุณภาพของสินค้าตามมาตรา ๓๓ (๓) เพราะการออกประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๓ (๓) นั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน ฉะนั้นปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายจะกำหนดเงื่อนไขโดยอาศัยมาตรา ๙ ในเรื่องเดียวกันอีกไม่ได้

สำหรับกรณีโรงงานที่ได้รับอนุญาตอยู่ก่อนแล้ว ประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๓ (๓) จะนำมาใช้บังคับแก่โรงงานประเภทนี้ไม่ได้ เพราะประกาศรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๓ (๓) นั้น ให้ใช้เฉพาะโรงงานที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยายใหม่เท่านั้น

ส่วนมาตรา ๓๙ (๑๖)^๓ มิใช่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดชนิดหรือ คุณภาพของ สินค้าซึ่งได้กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๓ (๓) แล้ว

(๒) กำหนดชนิด คุณภาพ อัตราส่วนของวัตถุดิบหรือแหล่งกำเนิดของวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ หรือผลิตในโรงงานที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยาย

(๓) กำหนดชนิดหรือคุณภาพของสินค้าที่ผลิตในโรงงานที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยาย

(๔) กำหนดให้นำผลผลิตของโรงงานที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยายไปใช้ในอุตสาหกรรมบาง ประเภทหรือให้ส่งผลผลิตออกนอกราชอาณาจักรทั้งหมดหรือบางส่วน

^๒ มาตรา ๙ ก่อนออกใบอนุญาตตั้งโรงงาน ถ้าปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวง มอบหมายให้ออกใบอนุญาตประสงค์จะกำหนดเงื่อนไขนอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงออกตามมาตรา ๘ สำหรับโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิด เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติในการประกอบกิจการโรงงาน หรือจะ กำหนดเงื่อนไขอื่นให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้เป็นไปตามคำขอของตนซึ่งได้แจ้งไว้ในคำขอเพื่อประกอบกิจการ โรงงานนั้น ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายให้ออกใบอนุญาตแจ้งเงื่อนไขดังกล่าว และทำ บันทึกการแจ้งนั้นเก็บไว้เป็นหลักฐาน และให้ผู้ซึ่งประสงค์จะตั้งโรงงานลงชื่อในบันทึกการแจ้งเงื่อนไขนั้นด้วย

^๓ มาตรา ๓๙ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานมีหน้าที่กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) รักษาโรงงานให้มั่นคงแข็งแรงและมีสภาพอันปลอดภัยอยู่เสมอ ตลอดจนดูแลรักษา เครื่องจักรให้มีสภาพมั่นคงและแข็งแรงปลอดภัยเหมาะแก่การใช้

(๒) จัดให้โรงงานมีทางออกฉุกเฉินพอเพียงกับจำนวนคนงาน

(๓) จัดให้มีสัญญาณแจ้งเหตุอันตราย

(๔) จัดให้มีเครื่องดับเพลิงหรือสิ่งอื่นที่ใช้ในการดับเพลิงจำนวนเพียงพอแก่สภาพ ขนาด หรือลักษณะการประกอบกิจการโรงงาน ตลอดจนจัดให้มีการป้องกันอัคคีภัยโดยวิธีอื่นด้วย

(๕) จัดโรงงานให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย

(๖) จัดให้มีการกำจัดสิ่งปฏิกูล การระบายน้ำทิ้งและการระบายอากาศ

(๗) จัดให้มีแสงสว่างพอเพียงแก่การทำงาน

(๘) จัดสถานที่ทำงานให้พอเพียงและเหมาะสมกับจำนวนคนงาน เครื่องจักร วัตถุดิบและ วัสดุสำเร็จรูป

(๙) จัดให้มีเครื่องมือในการปฐมพยาบาล

(๑๐) จัดให้มีส้วมและที่ปัสสาวะอันถูกต้องตามสุขลักษณะตลอดจนสถานที่สำหรับทำความสะอาดร่างกาย

(๑๑) จัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่ม

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์
(นายสมภพ โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๖๔

(๑๒) จัดให้มีการป้องกันอุบัติเหตุ หรืออันตรายที่อาจเกิดจากเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องเคลื่อนย้ายหีบยกหรือลำเลียงวัสดุ สายไฟฟ้า ท่อไอน้ำหรือวัตถุนั้นเป็นสื่อส่งกำลังในโรงงานโดยจัดให้มีรั้วเครื่องกันหรือเครื่องป้องกันอย่างอื่นเพื่อความปลอดภัย

(๑๓) จัดให้มีการเก็บและการใช้โดยปลอดภัยเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด หรือวัตถุอื่น ที่อาจเป็นอันตรายหรือที่อาจทำให้เกิดฝุ่นละออง ความร้อน แสงหรือเสียงซึ่งเป็นอันตรายในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุนั้น ๆ ทั้งนี้ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการนั้น ตลอดจนจัดให้มีวิธีการป้องกันและเครื่องป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่คนงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ด้วย

(๑๔) ประกอบกิจการโรงงานมิให้เกิดเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข

(๑๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับปริมาณการผลิตและการจำหน่ายของโรงงาน

(๑๖) จัดให้มีการกระทำการอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา